

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM DOKTORI ISKOLA

A kapcsolódás mértéke

Szentek és szuperhősök dialógusa a képzőművészet határain belül - vagy kívül

DLA értekezés tézisei

Filó Veronika

2023

Témavezető | Dr. habil. Csanádi Judit DLA

Társ-témavezető | Dr. Kicsiny Balázs DLA

A **kapcsolódás mértéke** című értekezés Szentek életét bemutató életrajz-ikonokat és szuperhősök történeteit elmesélő képregényeket helyez egymás mellé. A hős témakörből kiindulva a két kutatott médium közös találkozási pontját az ábrázolás azonos képzőművészeti kategóriáin kívül a *történetmesélésben* állapítja meg. Annak ellenére, hogy a befogadói fókusz - a *perspektívát* - mindkét tárgy máshová helyezi, a kutatás a *befogadói magatartásban*, vagyis a kapcsolatban azonosságot lát. Ez utóbbit egy online felméréssel is megpróbálja igazolni. *Dialógusról* beszél, pedig elsősre úgy tűnik a két kutatott médiumnak nincs közös nyelve. A "kézzelfogható" kapocs: a mestermunka lesz. Annak történetét szándékosan a disszertáció közepén elhelyezve lehetőséget ad, hogy "kitekintsünk", ha szeretnénk. A mi *döntésünk*, hogy megszakítva az elméleti fejtegetést, behelyezkedjünk egy képzőművészeti alkotásba, és aztán folytassuk az olvasást, vagy a disszertációt végigolvasva ütjük fel a Kortárs Kódex (virtuális) fedelét. (issuu.com/veronikafilo/docs/első & issuu.com/veronikafilo/docs/második)

A **kapcsolódás mértéke** valójában a TALÁLKOZÁS. Az egymástól szét nem választható értekezés & mestermunka a *Veronika kendője / Abgár király története* és Andrej Rubljov *Szenháromság* című ikonján keresztül érzékeltet, és szemléltet, valamint Tarkovszkij *Rubljov* című filmjének segítségével magyaráz. A dolgozat ezen síkja nem bizonyít.

Mondandónk elindításához a Gadamer-Derrida vitát (a nem-találkozást), mondandónk lezárásához a Northrop Frye-i kérdésfeltevést és világlátást, egy erre tökéletesen rímelő regény-részletet (Krasznahorkai Lászlótól), valamint - a biztonság kedvéért - egy AI választ is adunk.

Azt be kell látnunk, hogy a disszertáció és mestermunka együtteséből nem tudjuk meg, hogy a befogadó a valóságban ténylegesen találkozik-e tárgyalt témáinkkal, tehát az ember határain belül, vagy kívül helyezkednek-e el a Szenteket ábrázoló ikonok, és/vagy a szuperhősös képregények? Viszont válaszokat lel(het)ünk *saját magunkban* arra vonatkozólag, hogy Szentek és szuperhősök megközelítik-, túllépik-, vagy súrolják határainkat?

Minden, amiről szólunk, elsődlegesen képzőművészeti, a feltételezésektől kezdve a megközelítésig, a leírásokon, technikákon keresztül bizonyos elemzésekig, leszámítva az alapállítást, és a konklúziót. Emellett a határfeszítő disszertáció annak az elméletét is megpróbálja a lehető legletisztultabb formában átadni, hogy az ikonok teológiai megközelítésében mit jelent a **hasonló-azonos-ugyanaz**. Leghangsúlyosabban ikonokról lévén szó, nem lehet(ett) kihagyni az ortodox keresztény teológiát. A dolgozat ennek tudatában még hatványozottabban törekszik az egyetértés helyett az ugyanúgy-értésre.

Feltételezéseink

- ◁ az emberekre hatást gyakorolnak a szentek ▷
- ◁ az emberekre hatást gyakorolnak a szuperhősök ▷
 - ◁ az emberek szeretik a történeteket ▷
- ◁ az emberek azokat a történeteket szeretik, melyekkel azonosulni tudnak ▷
- ◁ az embereknek életbevágó elrugaszkodni olykor-olykor a mindennapok valóságától, tehát az emberek azokat a történeteket különösképpen szeretik, melyet csodálni tudnak ▷
 - ◁ az emberek tudnak képekben olvasni ▷
- ◁ az emberek kíváncsiak a határaikra, még kíváncsibbak a “végső” határra, ameddig elmehetnek ▷
 - minden embernek vannak határai, **de**
 - nem minden ember merészkedik *a saját határain túl*.
 - minden embernek van története, **és**
 - *akármennyire* is ismeri, de mindenki szeretne *másokhoz kapcsolódni* a saját történetével.

Állításaink

(az ikonokról)

Az ikonokat akármikor született és születik az ember, ha érti, mindig ugyanúgy érti. Ennek a világnak a szabályai, nem egyeznek meg annak a világnak a szabályrendszerével. Az ikonon mindig ugyanaz látszódik, de az ugyanaz nem mindig ugyanolyan.

(a szuperhős műfajról)

A szuperhős képregényekben mindig más látszódik, de ugyanúgy valótlanág.

(kettőjükéről)

- ◆ Mind a szóbuborék, mind a glória a befogadót *egy másik dimenzióba* kapcsolja át.
- ◆ Mindkét műfaj *aktívan* számít a befogadóra, nem lehet passzívan sem egy ikonnak sem egy képregénynek részesévé válni.
- ◆ *Újra-teremtés* (ikonfestészet), és *újra-termelés* (szuperhős-gyártás) között ég-és-földnyi különbség van.
- ◆ Aki ugyanaz önmaga előtt, és ugyanaz a világ előtt - onnantól lesz az, aki. Sehogysem kihagyható az önmagunkkal való találkozás. Se itt, se ott.
- ◆ Nincs kész recept.